

MAGYAR KÁVÉSIPAR

MAGYAR VENDÉGLŐS- ÉS KÁVÉS-IPAR

• XXVI-İK •
ÉVFOLYAM

A BUDAPESTI KÁVÉSIPARTESTÜLET, A KÁVÉ-
SOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE ÉS A FŐPINCÉREK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA

BUDAPEST 1923.
SZEPTEMBER 1.

Szerkesztő és lap tulajdonos: BARTA MANÓ

Postatakarékpénztári c s a k k -
s z á m l a : 47.368.

Telefon: 68—15.

Előfizetési árak; Egész évre 3000 korona, félfévre 1500 kor.
A lapot ipartársulati tagok a tagdíj fejében ingyen kapják

Szerkesztőség és kiadóhivatal; Bpest, VI, Teréz-körrt 24/a
Megjelenik minden hó 1. és 15. napján.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének előljárásági ülése.

A Budapesti Kávésok Ipartestülete augusztus 18-án Reiner Mór elnök vezetése mellett és dr. Szlovák Pál iparhatósági biztos jelenlétében előljárásági ülést tartott.

Elnök az ülést megnyitva, üdvözi a megjelenteket. A mai ülés egybehívása a tárgysorozat egyes pontjainak fontossága miatt vált szükségessé. Az előljáráság tagjainak és dr. Szlovák Pál iparhatósági biztos urnak jó egészséget és erőt kíván az új munkaévben, mert iparunkra nagy feladatok várnak, melyeknek megoldása erőt igényel.

Napirend előtt felszólal Pallai Miksa, ki az előljáráság nevében örömeinek ad kifejezést, hogy Reiner Mór szeretett elnökünk teljes egészségben körünkbe tért vissza. Kívánja, hogy jó egészségben vessze továbbra is az ipartestület ügyeit.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Strauss Miksa és Tarján Vilmos előljárásági tagokat kéri fel. A múlt előljárásági ülés jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után

elnök bejelenti, hogy a legutóbbi ülés óta következő kávéházak szüntek meg: Fiume, Dunakorzó, Vajdahunyad, Király, Liszt Ferenc és Pola. Egyszersmind felolvastatja Lingl István, a Vajdahunyad-kávéház volt tulajdonosának levelét.

Elnök a levél tartalmához hozzáfűzve, megjegyzi, hogy a levélben felhangzottak, sajnos, minden egyes kartársra alkalmazhatók, mert mindnyájan nemcsak a rendkívüli viszonyok által, hanem a felesleges vexáció által is vagyunk sújtva. Felhívja dr. Szlovák Pál iparhatósági biztos ur figyelmét a levélben elhangzott panaszokra és sérelmekre és kéri, hogy ezeket illetékes helyen terjessze elő.

A Főpincérek Országos Egyesülete által rendezett jótékonyági nyári ünnepély alkalmából az előljárásági elnök indítványára az egyesület segélyalap javára 20.000 koronát szavaz meg.

A Budapesti Tejkereskedelmi Rt. átiratát az előljáráság azzal veszi tudomásul, hogy a vállalat értesítendő, hogy az ipartestületnek nem áll módjában tagokat idejekorán az áremelkedésekről értesíteni, ellenben a vállalat az értesítést legalább egy nappal előbb a tejkihordók útján eszközölhesse.

Elnök jelenti, hogy az új ipartörvény végrehajtási utasítás megjelent és folyó évi november 1-én életbe lép. Felkéri Losonczi alelnök urat,

ki az ügyben eljár, a kellő felvilágosítás adására.

Losonczi Gusztáv alelnök előadását az előljáráság köszönettel tudomásul vette.

Ezután a pincérek szakszervezetének átátara kerül felolvasásra. Beható vita után, amelyen az elnökön kívül Losonczi Gusztáv, Kovács József alelnökök, Gárdonyi József, Szántó Béla, Horvát Dezső, Mészáros Győző és Tarján Vilmos előljárásági tagok vettek részt, kimondja az előljáráság, hogy az ügy a munkaügyi bizottság hatáskörébe tartozik.

Elnök jelenti, hogy a rezsitételekben újabb tetemes emelkedés állott be. A gáz egységárára 350 koronára, a villanyáram 120 koronára, a víz-díj szintén tetemesen emelkedett. Hozzájárul még a telefonnak havi 90.000 koronára való emelése és a hírlapoknak drágulása. Ez a drágasági folyamat a rezsinek óriási emelkedését jelenti.

Gál Arnold az elnöki bejelentést nagyon szomorú ténynek tekinti, mert nincs módunkban ezt a vendégekre áthárítani. Csak a hírlapoknál van meg a lehetőség a költségeknek egy esetleges redukálásnak. Ismételtlen figyelmezteti az előljáráságot, hogy a vízdíjak minősítése ellen erőlyesen állást kell foglalni, mert a kávéházakban fogyasztott víz nem ipari, hanem fogyasztási célokra szolgál.

Tarján Vilmos szintén az újságtartás beszüntetése mellett foglal állást. Az újságok horribilis kiadásokat jelentenek, amit nem a vendégek összessége, hanem a vendégek e csekély része, kik az újságokat elviszik. Az újságtartás csak egy budapesti szokás, külföldön kávéházakban nincs újság. Ha a budapesti kávéházak az újságtartást beszüntetnék, a sajtó azért nem fog haragudni, mert az az ő érdeküknek is szolgál, mert aki újságot akar olvasni, azt megveszi.

Mészáros Győző nem osztja Tarján véleményét, mert a Newyork-kávéház vendégeit speciális vendégeknek tekinti. Az újságtartás beszüntetése már 12 év előtt napirendre került, de a mozgalom eredmény nélkül maradt, mert az újságtartás a budapesti kávéházak nivójának emeléséhez nagyban hozzájárult. Nézete szerint nem képzelhető kávéház újság nélkül és igen sok vendég csak azért jár kávéháza, mert alkalma van az újságot olvasáshoz. De ha az ipartestület egy ily értelmű határozatot hozna is, az gyakorlatilag sem viheto keresztül, mert a határozat szankciója hiányzik.

Kovács József alelnök hivatkozik régi tapasztalataira, melyek alapján konstatálhatja, hogy

a jelenlegi viszonyoknál főképp azért keresik te a kávéházakat, mert otthon nem képesek a kávé és egyéb, a kávéházban kapható cikkeket oly olcsón előállítani, amit a kávéházban ezekért fizetnek. Ha most nem szüntetjük be az újságtartást, akkor hat hónap alatt kénytelenek leszünk ezt megtenni és a kávéháznak azt a karaktert megadni, hogy a kávéház csakis étkezési hely.

Losonczi Gusztáv alelnök nem fogadhatja el Mészáros érvelését, ki mindig a multra hivatkozik. A multban békeállapot volt, nekünk pedig a mai helyzettel és a jelenlegi viszonyokkal kell számolnunk. Meg van győződve, hogy nemskára Mészáros is ezen az állásponton lesz. A vendégek egy nagy része az újságolpások által amugy is megvan fosztva az újságolvasástól és a milliókat kitevő kiadások nem is az összvendégek érdekében történik.

Gárdonyi József csatlakozik Mészáros véleményéhez. Szerinte kávéházat újság nélkül nem lehet elképzelni.

Pallai Miksa sürgeti az újságolpást esetleg megakadályozó plakátok mielőbbi elkészítését.

Reiner Mór elnök az újságtartás tárgyában elhangzottakra reflektálva, mind a két álláspontot helyesnek találja, de a beszűtést máról-holnapra nem lehet keresztülvinni. Ez csak akkor lesz lehetséges, ha majd a viszonyok által e kényszerhelyzetbe fogunk kerülni.

Losonczi Gusztáv alelnök ismételtel felhívja az előljárárság figyelmét a napról-napra nagyobb mérvben előforduló inventarolpásokra és preventív intézkedéseket szükségesnek tartja.

Az előljárárság utasítja az elnökséget, hogy e kérdéssel sürögösen foglalkozzék.

A munkaközvetítő vezetőjének jelentése, mely szerint július hónapban 4558 alkalmazott elhelyezve lett, tudomásul vétetett.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bekezeszti.

A zenezakosztály ülése.

A Budapesti Kávéos Ipartestületének zenezakosztálya augusztus hó 25-én Sachs Odón zezakosztályi elnök vezetése alatt ülést tartott.

Elnök behatóan foglalkozik a zenéskávéházak kedvezőtlen helyzetéről, melyet a zenekarok túlkövetelése még súlyosabbá teszi. Az ellen tenni kell valamit, mert a helyzet már tarthatatlan. Javasolja, hogy azok a kávéosok, akik még eddig szerződést nem kötöttek, ne fizessék meg a kötetelt horribilis fizetéseket.

Elnök előadása után hosszabb és élénk vita keletkezett, amelyen Horti Károly, Bronner Miksa, Jávör Vilmos, Hajós Samu, Bodó Adolf, Fenyő József, Horvath Dezső, Freiwirth, Szilárd és Pethő vettek részt.

Bodó Adolf erre a következő határozati javaslatot terjesztett elő:

A Kávési partestület zenezakosztálya mondja ki, hogy az ugynevezett 100.000 koronás zenéért felülfizető kávéházakat bojkott alá helyezi. Kunmondja továbbá, hogy szeptember 1-től kezdve az elsőrendű kávéházak tagonként maximum napi 3000 kor., a primásnak 9000 koronát fizetnek. Az eddig már megkötött szerződések épségben maradnak a jövőben, előleg több mint 15 napra nem adható, kivéve az olyan kávéházakban, ahol a fizetés tagonként 1000 koronánál kevesebb. Ezekben az előleg két óra adható ki, ugyszintén, ha a zenekar vidékről jön, az utiköltségek is előlegezhető. Ahol szerződés és előleg van, az esetleges fizetési többlet naponként fizetendő.

Elnök, összefoglalva a felhangzott felszólalásokat, nem helyesli a bojkott kifejezést és az előterjesztett határozati javaslat ily módon lenne kiegészítendő, hogy a fizetésen kívül se vacsora, vagy egyéb kedvezmény nem adható a zenekaroknak.

Az értekezlet a Bodó által előterjesztett javaslatot az elnöki módosítással elfogadja és azt a zezakosztály tagjaival mihez tartás végett közli.

A kávéházi személyzet kereseti adója.

Lapunk mult számában közöltük, hogy a m. kir. pénzügyminiszter ur a szolgálati viszonyban állók kereseti adóját újra szabályozta.

A természetbeni ellátás értékét a betegséggépző pénztár a következőleg becsüli fel.

Teljes ellátás 1 óra 54.000 kor., 1 napra 1800 kor. Ebből reggeli 1 óra 5400 kor., 1 napra 180 kor.; ebéd 1 óra 27.000 kor., 1 napra 900 kor.; vacsora 1 óra 13.500 kor., 1 napra 450 kor.; hálóhely 1 óra 4500 kor., 1 napra 150 korona.

Ezek szerint a bizonyos természetbeni ellátást élvező személyzet illetményeivel a fenti adatok szerint megállapított összeg is hozzáadandó és amennyiben ezek eredménye a 22.500 koronát meghaladja, a megfelelő adóösszeg levonandó.

Szeptember hónapra a főváros tanácsától nyert értesítés szerint főpincérek heti 54.000 kor. kereseti átalány után 800 kor., fizetőpincérek heti 43.200 kor. kereseti átalány után 450 kor., felszolgálók heti 36.000 kor. kereseti átalány után 300 kor., kenyeresek és mellékkeresettel bíró takarítónók heti 24.000 kor. kereseti átalány után 50 koronát tartóznak fizetni.

A többi személyzet pedig a mindenkori illetmények alapján adózik.

A levont adó összege minden hó 15-ig be szállítandó. A három hónapra szóló illetményjegyzékek október 15-ig nyújtandók be.

PÜSPÖKI URADALMI BÉRPINCE RT. VÁCZ

Központi iroda:

BUDAPEST, V., ZRINYI-U. 7.

Pincogazdaságok:

Vác, Budapest, Budafok.

Telefonszámok:

75-96, 151-39, 151-40, 151-41

MAGYAR PALACKOS BORKÜLÖNLEGESSÉGEK.

KÜLÖNFÉLÉK.

Andor Endre kitüntetése. A kormányzó ur O Főméltósága Andor Endre urat, a m. kir. állami munkaközvetítő hivatal igazgatóját helyettes államtitkárrá nevezte ki. Ha valamikor lehet igazán megérdemelt kitüntetésről szó, ugy Andor Endréc az, aki kényes, felelősségteljes és minden jogosult érdeket méltányoló munkájával ugy a munkaadók, mint a munkásság becslését és tisztelét egyaránt megszerezte.

Tanonciskola megnyitása. Ujból felhívjuk tanonctartó kartársaink figyelmét arra, hogy ipartestületünk szakirányu tanonciskolájába a beiratások f. é. augusztus 27-től szeptember 1-ig történnek és a vendéglős ipartestület irodájában fognak megtartatni. A tanítás szeptember 3-án, d. e. 10 órákor kezdődik. Nyomatékosan figyelmeztetjük kartársainkat, hogy tanoncaikat okvetlen irassák be, mert a november 1-vel életbelépő új ipartörvény e kötelezettség elmulasztását súlyos büntetésekkel torolja meg.

Az új uzorabírósági eljárás. Napilapokból, anekétekről, a szakajtóban, mindenünnen felhangzik az új uzorabírósági eljárás kritikája. Az új eljárás legelső ítékezései máris bizonyos kélyt keltek az iránt, hogy ilymódon sikerülni fog-e a drágaságot letörni. A legelső ítélet ujra egy kávéházi főpincért sujtott, aki a borralvót levonta. Az eddigi tárgyalásoknál kitünt, minő fontossága van az ülnöki és szakértői rendszernek. Tekintettel a bíróság szigoru és fellebbezhetetlen ítéleteire, figyelmeztetjük kartársainkat, hogy áriaikat a legpontosabb kalkuláció alapján szabják meg, bevásárlásaikról számlát kérjenek, hogy a beszerzési árakat igazolhassák. Ha esetleg ennek dacára ellenük feljelentés tétetnek, forduljanak utasítás végett ipartestületünkhöz. Különb en e kérdéssel jövő számunkban részletesen foglalkozunk.

A betegséglyüzjárulékok újabb szabályozása. A m. kir. miniszterium a betegségli biztosítási bérhatárt 1923. augusztus 13-tól kezdve évi 3,600,000, illetőleg napi 12,000 koronában állapította meg. Ez alkalommal az 1923. június 18-tól érvényben levő napibérosztályok határösszegei és az átlagos napibérek, betegséglyüz biztosítási járulékok, ugyszintén a pénzár szoigáltatásai háromszorosra emeltetnek. A kerületi munkásbiztosító pénzár tehát azok után a biztosítottak után, akik a rendelet életbelépése idején biztosítva vannak, napibérosztályuk meghagyásával a felemelt járulékokat írja elő. Ezek szerint: Főpincérek és felszolgálók után a VIII. napibérosztály szerint heti 2844 korona; takarítónök után az V. napibérosztály szerint heti 1710 korona; kenyeres, ruhataros, telefonos után a IV. napibérosztály szerint heti 1332 korona járulékot kell leröni. A többi személyzet bérük és esetleges természetbeni járulékaik szerint (l. a kereseti adóra vonatkozó cikkünk b) pontját) fizetik a járulékokat.

A tej árának újabb emelkedése. A tej ára tovább emelkedik. Bár a tejjavállalatok az OKAB közbelépésére a már életbeléptetett 860 koronás tejjárt 750 koronára szállították le, attól tartunk, hogy a közbelépés hatása nem fog soká tartani. A vaj ára már a 16,000 koronát is elérte.

A feltétes főzelék ára. Az OKAB a feltétes főzelék árát forgalmi adóval 1200 koronában, fényüzési adóval 1300 koronában állapította meg.

Zsemlye és kifli újabb ára. A lisztárak további emelkedése miatt az OKAB augusztus 28-tól kezdve a következő zsemlye- és kifliárakat léptette életbe: fehér sütemény d. e. forgalmi adóval 87 korona, délután fényüzési adóval 95 korona.

A gáz, a villany és víz árának újabb emelése. A székesfőváros tanácsa f. é. augusztus 15-től visszamenőleg a gáz köbméterének árát 350 koronában, az elektromos áram egységárát hektowattontként 120 koronában állapította meg. A víz köbméterének ára augusztus 1-től kezdve 660 K.

A fővárosi vigalmi adó felemelése. A főváros tanácsa a játékkártya (billiárd, dominó) bevétel után fizetendő vigalmi adó kulcsát f. é. szeptember 1-től kezdve 33 százalékról 40 százalékra felemelte. Hasonlóképp a zenés kávéházak által fizetendő 2 koronás vigalmi adójegy árát tizszerezte, 20 koronára emelte fel. Ez adó átalányozása tárgyában újabb tárgyalásokat fognak folytatni.

Főpincérek Országos Egyesülete.

A Főpincérek Országos Egyesülete, a Genfi Szövetség és az E. S. C. által augusztus 7-én rendezett nyári mulatságának igen szép anyagi és erkölcsi sikere volt. A vendégek közt pótlólag megemlítettük: Schidella János, a Hungária Nagyszálló igazgatója, Bronner Miksa előjárósági tag két leányával, Hollub Rezső, a Szállodások és Vendéglősök Ipartestületének alelnöke, Böhm Rezső, Sabatiel Tivadar és Pósch Mihály. A tiszta jövedelem felosztására nézve a szeptember 4-én tartandó választmányi ülés fog határozni.

Felülfizetések kimutatása. 20,000 kor.: Kávésök Ipartestülete, Francis Károly, 19,999 kor.: Kávésök Aruforgalmi R. T., Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete, Keszei Vince, Losonci Gusztáv, Kovács József, Gárdonyi József, Larinák Jenő, Pósch Mihály, Pallai Miksa, Francois és Társa, Herkili Kulonics, 7000 kor.: Cséke N., 5000 kor.: Pethő György, Reiner István, Vigszinház-kávéház törzsvendégei, Thék Károly, Walter István, Grat József, Horváth Dezső, Bandl József, Hungaria szálloda igazgatósága, Dunapalota szálloda igazgatósága, Bokor Ferenc, Neumann Károly, Németh János, Gosztonyi Ferenc, 4000 kor.: Bronner Miksa, Katona és Társa, Hejmné és Koch, Szeiffert Antal, Hollub Rezső, Moskovits J., Tachler H., Böhm Rezső, Nikora Sándor, Gessler R. T., 3000 kor.: Szántó Sándor, Klauber József, Schrantz Ferenc, 2000 kor.: Frenreisz Antal, Polák Sándor, Járvány János, Horváth János, Márkus Aladár, Csényi József, Posch Károly, Patke Károly, N. N., Kintly Kálmán, 1000 kor.: Spitzer Jenő, Mittelmann Béla, Bunjo Gyula, Vázsonyi Béla, Karnics Gyula, Weiss Mihály, Kovács Fülöp, Martin Miksa, Fischer Jenő, Ferderber Miklós, Kovács Béla, Vang Agoston, Erlach Ignác, Ruhmann István, Konecsi Élek, Sárközi István, Tucker Ferenc, 500 kor.: Krauss Rezső, Szücs, Málmási, dr. Mandola, Török József, Mikulás Haslinger, Lorenz József, 300 kor.: Klug. A nemeslelkű adakozóknak ezuton is a vezetőség hálás köszönetét fejezi ki.

Elavult és téves

az a nézet, hogy jó kávé csak babkávéből készíthetünk. Sőt ellenkezőleg: egy jó kávépótlék a babkávé erejét, ízét és színét csak fokozza, tartalmasabbá és táplálóbbá teszi. Ezért veszik hozzáértők évtizedek óta csak **Franck Henrik Fiai** bevált, kávédaráló védjegyjű gyártmányait.

Megye székhelyén folyó evben bérbe adandó, egyedülálló **nagyszállóhoz, nagyvendéglőhöz és kávéházhoz** szakértő olyan vagyos

társat keres

tőkeerős vállalat, aki esetleg a szálló- és vendéglőberendezés egy részével rendelkezik. Írásbeli ajánlatok legkésőbb szept. 15-ig „Szállodás” címre a kiadó hivatalába küldendők.

150 cm. magas, 125 cm. széles, kétajtós használt jégszekrény eladó.

Kozma, Gyár-utca 14. szám.

FRANÇOIS PEZSGŐ

**Crémant Rosé
Transylvania sec**

Az

ORIENT-kávépótlék

Europa irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása. Igazgató: Schmidék Tibor dr., Budapest, VI., Ó-utca 12.

„Legujabb különlegesség: „Hobé Grand Monarque”

HOBÉ

LIKÖRKÜLÖNLEGESEGEK

- Triple Sec
- Curaçao
- Cherry-Brandy
- Kristálykőmény
- Cacao
- Vanília
- Maraschino
- Mocca
- Elixir

HOBÉTINE

TELEFON: 14—94

Hobé Damase és Társa
francia rendszerű nagy szeszárupároló rt.
Budapest :: Gyár és iroda VI., Lomb-utca 11.

MONORI PÓTKÁVÉGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Iroda: Budapest, IV., Koronaherceg-u. 7. Tel. 41—38.

GESSLER

**ALTVATER
TRIPLE SEC
CHERRY BRANDY
CORDIAL TOKAI**

Papírszalveta

legelőbb **BENKŐ**

papírszalveta-gyárában

Budapest, Vámbáz-körut 4. az udvarban. Telefon hívó: j. 46-67

CASSANDRA LIKÖR

**COCKTAIL
BOWLE**

I., Zita királyné-ut 7.

100%-ban tiszta cikóriagyökérből készült. Mokkaszerű kellemes kesernyű zamatját a benne levő természetes nádcukortartalom harmonikusan ellensúlyozza és ennélfogva íz, kiadóság és aroma tekintetében minden más gyártmányt felülmul.

Központi iroda:

Budapest, VII., Rákóczi-ut:76. Telefon: József 26 50, 26-51
Gyárak: Lenti (Zalam.), Földsziget (Sopron m.)